

*Granskning av
årsredovisning
2015*

Kungälv kommun

Inger Andersson
Certifierad kommunal
revisor
Samuel Meytap
Auktoriserad revisor
Hannes Jerenius
Revisor

Mars 2016

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga och metod	3
2.3.	Revisionskriterier	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	6
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	6
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	6
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	7
3.1.1.3.	Driftredovisning	8
3.1.2.	Balanskrav	9
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	9
3.1.3.1.	Finansiella mål	9
3.1.3.2.	Verksamhetsmål	10
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	11
3.2.	Rättvisande räkenskaper	11
3.2.1.	Resultaträkning	11
3.2.2.	Balansräkning	12
3.2.3.	Kassaflödesanalys	13
3.2.4.	Sammanställd redovisning	13
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	13

1. **Sammanfattning**

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen med reservation för nästa stycke.**

Kungälv kommun följer inte Lag om kommunal redovisning, kapitel 5 § 4, vad gäller pensionsredovisning. Kommunen redovisar 783,5 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär att årets resultat är 44,4 mnkr högre redovisat än om lagen följts. **Eftersom felet är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild och därför bör rättas innan de fastställs av fullmäktige.**

Kommunen har inte påbörjat komponentavskrivning, vilket gör att det finns betydande osäkerheter i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.

Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Balanskravavstämningen visar på ett resultat om -31,7 mnkr enligt årsredovisningen. Vid avstämning mot balanskravet har realisationsvinster om 13,5 mnkr korrekt exkluderats och hänsyn har tagits avseende effekt av fullfonderingsredovisning, 44,4 mnkr. Från tidigare år finns ett underskott om 3 mnkr att återställa. Återställande av det egna kapitalet sker genom ianspråktagande av avsatta pensionsmedel.

Med utgångspunkt från de målvärden som anges i Kommunstyrelsens årsplan 2015 bedömer vi att ett (*generationsansvar genom finansiellt sparande*) av de fyra **finansiella målen** uppnås.

Bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges **strategiska målområden** för år 2015 kan inte göras fullständigt eftersom målen är fleråriga. Sammantaget bedöms 56 % (nio stycken) mål som uppfyllda alternativt kommer att uppfyllas under mandatperioden och 44 % (sju stycken) anges som delvis uppfyllda/målsättningen håller. Med ledning av vad som framkommer i årsredovisningen har vi ingen avvikande uppfattning gällande Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen.

Vår samlade bedömning är att måluppfyllelsen år 2015 är god. För att utveckla arbetet med verksamhetsmässiga mål rekommenderar vi att det sker en tydligare koppling mellan resursåtgång, prestation, resultat och effekter.

Kungälv kommun avviker från lagstiftning, gällande redovisningsrekommendationer samt god redovisningssed enligt följande:

- Kommunal redovisningslag (KRL) 5 kap 4 § avseende redovisning av pensioner. Fullfonderingsmodell tillämpas istället för den lagstadgade blandmodellen. Avsteget från gällande lagstiftning medför att årets resultat blir 44,4 mnkr bättre än om blandmodellen tillämpats. Beslut att tillämpa fullfonderingsmodellen har fattats av fullmäktige inför bokslut 2006. Avvikelsen från KRL redovisas öppet i årsredovisningen liksom resultateffekten.

I övrigt finns väsentliga avvikelser från god redovisningssed avseende;

- Exploateringsredovisning (netto-redovisning i resultaträkningen)
- Avskrivning av materiella anläggningstillgångar (komponentmetod tillämpas ej).
- Redovisning av finansiell leasing (hyresavtal Mimers Hus).
- Tilläggsupplysningar avseende utvärdering av el-handel och valutasäkring.

Vår samlade bedömning är att ovanstående avvikelser från gällande lagstiftning och rekommendationer redovisas på ett öppet sätt i årsredovisningen. Fullständig information i enlighet med avstegsregeln i KRL 1 kap 3 § lämnas dock inte. Vi bedömer att redovisningen avseende fullfonderingsmodellen ger en ej rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning och resultat. Vi rekommenderar att rättelse sker innan årsredovisningen tillställs kommunfullmäktige. Även avvikelsen avseende komponentavskrivning medför betydande osäkerheter i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inklusive drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial. Vi vill framhålla att vi inte haft i uppdrag att granska den interna kontrollen i de system som genererar transaktionerna i årsredovisningen. I vårt uppdrag ingår således inte annat än att översiktligt rimlighetsbedöma de uppgifter som redovisas i årsredovisningen.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på resultat- och balansräkning som kom oss tillhanda 2016-02-10 och en årsredovisning oss tillhanda 2016-03-17. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2016-03-23. Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef, chefsekonom och redovisningsansvarig i Kungälv kommun.

2.3. Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

Bedömning och iakttagelser

Vi uppfattar att Kungälv's kommuns årsredovisning primärt är utformad som en uppföljning av Kommunstyrelsens uppdrag från fullmäktige..

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar till viss del överensstämmer med kraven i KRL. En del uppgifter återfinns på annan plats i årsredovisningen.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en samlad utvärdering av kommunens ekonomiska ställning (KRL 4:5). Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklats de närmaste åren.

Kommunen tillämpar fullfonderingsmodellen. Eftersom kommunens pensionsåtaganden hänförliga till före 1998 börjar minska även till följd av att utbetalningarna är större än den årliga uppräknings påverkas kommunens resultat positivt med 44,4 mnkr år 2015.

Soliditeten uppgår till 10,5 %. Det är en försämring om 0,4 % -enheter gentemot föregående bokslut, orsakad av förändrad redovisning avseende renhållnings- respektive VA-verksamhetens resultatutjämningsfonder.

Nettokostnaderna har ökat med 4,2 %. Noterbart är att kommunen under 2015 erhållit återbetalning från AFA med 15,9 mnkr. Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 3,4 %. Kommunens bidrag i LSS- utjämningsystemet har minskat betydligt – från 16,5 mnkr 2014 till 0,9 mnkr 2015.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen saknas på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Längre fram i årsredovisningen finns dock ett antal så kallade artiklar som beskriver olika händelser.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron visar på fortsatt ökning – nu med 0,5 % -enheter gentemot föregående år – och uppgår 2015 till 7,1 %. Beräkningssättet avseende långtidssjukfrånvaron har förändrats genom att nu beräknas efter antal timmar gentemot tidigare dagar. Långtidssjukfrånvaron uppgår nu till 45,9 % . En jämförelse görs med tidigare beräkningssätt som visar drygt 52 %, vilket är något högre än föregående år.

Avsnittet ”En attraktiv arbetsgivare som satsar för ett hållbart ledarskap” ger en god beskrivning av kommunens personalarbete. Här redovisas bland annat uppgifter avseende kön, ålder, sysselsättningsgrad, personalkostnader, medarbetarenkät, olika åtgärder för att attrahera nya medarbetare och hur behålla kompetens. Vidare redogörs för åtgärder i samband med att personal slutar.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2 (upplysningar om ekonomi kan vidareutvecklas). Resultaten för de kommunala bolagen redovisas och sammanställd redovisning upprättas.

Pensionsredovisning

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel. Beräkning av kostnader för det nya pensionsavtalet för förtroendevalda har gjorts.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

I verksamhetsöversikten redovisas för respektive verksamhet ett antal verksamhetsmått. Måtten, som redovisas över en femårsperiod, är kommenterade. Verksamhetsmått är inte kopplade till styrmodellen utan följer respektive sektor. Måtten bör utvecklas till mer kvalitetsmått och kopplas till målen för god ekonomisk hushållning.

Vidare finns en redovisning avseende ”Kommunens kvalitet i korthet”. Totalt har drygt 200 kommuner deltagit i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) undersökning. I redovisningen framgår Kungälv's position i jämförelse med bästa respektive sämsta kommuns resultat.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar. Av budgeterade 694,5 mnkr har 329 mnkr använts, vilket ger en nyttjandegrad om 47 %. Det är i nivå med 2013 då 46 % förbrukades. 2014 var det 75 %, men då svarade stadshuset för en betydande del.

Kungälv kommun har en mycket omfattande investeringsvolym framöver och vi ser det som angeläget att betona vikten av en realistisk investeringsbudget. Osäkerhet i investeringsbudgeten får till följd att även driftbudgeten blir osäker. För sektorerna innebär det bland annat att kapitalkostnaderna inte ökar i den omfattning som budgeteras, samt att övriga driftkostnader till följd av investeringen är ytterst osäkra att budgetera.

Investeringsredovisningen är kommenterad men bör kompletteras med information om fleråriga projekt (prognos för utfallet och färdigställandetidpunkt) i enlighet med intentionerna i KRL: s 3 kap § 2. Komplettering bör även ske med investeringar som är gjorda inom ramen för kommunens exploateringsverksamhet.

3.1.1.3. Driftredovisning

Kungälv kommun har redovisat två bokslutsprognoser baserade på april respektive augusti (delårsrapport) månads redovisning.

Bedömning och iakttagelser

I tabellen nedan visas sektorernas budget, utfall, avvikelse samt prognostiserad avvikelse vid de olika prognostillfällena.

Driftsredovisning

Belopp i mnkr

Sektor (belopp i mnkr)	Reviderad budget	Bokslut	Avvikelse	Prognos- avvikelse april	Prognos- avvikelse augusti
Politisk organisation	16,0	16,3	-0,3	0,0	-0,8
Kultur och samhällsservice	87,7	88,6	-0,9	-1,5	0,0
Kommunledningssektor	179,1	177,4	1,7	-14,4	-20,1
Skola	1 000,2	995,9	4,3	-10,3	-7,7
Arbetsliv och stöd	368,8	392,1	-23,3	-20,9	-24,6
Vård och äldreomsorg	416,5	458,5	-42,0	-31,0	-36,0
Samhällsbyggnad	84,2	87,3	-3,1	-14,0	-12,0
Servicesektor	0,0	0,9	-0,9	0,0	0,0
Volymökning	35,0	0,0	35,0	35,0	35,0
Driftskostn.konsekvenser			0,0	15,0	15,0
Summa	2 187,5	2 217,0	-29,5	-42,1	-51,2

Sektorernas budgetavvikelse uppgår till -29,5 mnkr. Som framgår ovan är underskottet huvudsakligen hänförligt till Arbetsliv och stöd samt Vård och omsorg. Skillnaden gentemot sektorernas prognos lämnad i augusti beror till stor del på Kommunledningssektorn – en förändring om närmare 22 mnkr. Samhällsbyggnad har minskat sitt budgetunderskott med 9 mnkr.

Driftredovisningen saknar kommentarer, varför det inte framgår vad differenserna beror på. Det skall uppmärksammas att planerade volymökningar om 35 mnkr inte har fördelats ut på sektorerna. Vi vill återigen påtala att fullmäktiges styrning över volymökningar i förhållande till andra prioriteringar inom respektive sektor därmed blir mindre tydlig.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. En avstämning gentemot balanskravet enligt KRL kap 4 visar på ett underskott om 31,7 mnkr.

Resultatet uppgår till 26,9 mnkr från vilket effekt av fullfonderingsredovisning avseende pensioner 44,4 mnkr samt realisationsvinster om 13,5 mnkr exkluderats. Efter justering av resultat för VA 0,7 mnkr, uppgår resultat gentemot avstämning av balanskrav till ett underskott om 31,7 mnkr.

Kommunen har sedan tidigare ett negativt resultat om 3 mnkr från 2014 att återställa. Återställande av det egna kapitalet sker genom ianspråktagande av avsatta pensionsmedel.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt strategiska förutsättningar, strategiska och finansiella mål för planperioden 2015 – 2018. Utifrån dessa ges Kommunstyrelsen målsättningar via årsplanen. Nedan redogörs för måluppfyllelsen i årsplan 2015.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål. Kommunstyrelsen har i sin årsplan 2015 tagit fram målvärden för 2015.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i Årsplan 2015	Utfall i årsredovisning 2015	Måluppfyllelse, Kommunstyrelsens bedömning
Överskottet skall uppgå till minst 2 % av skatter och statsbidrag år 2015.	Skatter och generella statsbidrag uppgår till 2 172,3 mnkr, vilket kräver ett resultat om 43,4 mnkr. Årets resultat uppgår till 26,9 mnkr.	Målet uppnås inte.
Generationsansvar genom finansiellt sparande <u>Målvärdet</u> är satt till 0 mnkr.	Årets balanskravsresultat uppgår till -31,7 mnkr och är en följd av fullfonderingsmodellen. Vid årets slut finns avsatt 115 mnkr för pensionsändamål av vilka medel tas i anspråk.	Målet uppnås
Soliditeten skall öka under planperioden. <u>Målvärdet</u> är satt till 12 %.	2014 uppgick soliditeten till 10,9 % och 2015 till 10,5 %. Exkluderas ombokning av renhållningsverksamhetens ackumulerade överskott om 15,7 mnkr uppgår soliditeten till 10,9 %.	Målet uppnås

De skattefinansierade investeringarna bör begränsas till det utrymme som åstadkoms genom driftöverskott och avskrivningar. Målvärdet uppgår till 494,5 mnkr

De skattefinansierade investeringarna uppgår till 243,3 mnkr. Resultatet uppgår till 26,9 mnkr och avskrivningarna till 110,4 mnkr, vilket ger ett utrymme om 137,3 mnkr.

Målet uppnås inte.

Bedömning och iakttagelser

Med utgångspunkt från de målvärden som anges i Kommunstyrelsens årsplan 2015 bedömer vi att endast det finansiella målet avseende *generationsansvar genom finansiellt sparande* uppnås. Kommunstyrelsens målvärde avseende *soliditeten* var satt till 12 % och uppgår till 10,5 % alternativt 10,9 %.

Skattefinansierade investeringarna ryms inte inom det finansiella utrymmet som åstadkoms genom driftöverskott och avskrivningar. Budgetramen överskrids dock inte.

Vi bedömer sammantaget att den finansiella måluppfyllelsen är låg.

3.1.3.2. Verksamhetsmål

För att kommunen skall leva upp till fullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning skall de finansiella målen vara uppfyllda samtidigt som de verksamhetsmässiga målen visar en god måluppfyllelse.

Bedömning och iakttagelser

Kommunfullmäktige har beslutat om sex verksamhetsmål (strategiska mål) för perioden 2015 – 2018. Kommunstyrelsen har brutit ner de strategiska målen i resultatmål, vilka i sin tur innehåller ett varierat antal indikatorer – sammanlagt drygt 60 stycken. Av totalt 16 resultatmål bedöms nio (56 %) stycken som uppfyllda alternativt kommer att uppfyllas och för resterande sju (44 %) anges arbete pågår/målsättningen håller. I nedanstående sammanställning finns prognos från augusti angiven inom parentes. Noterbart är att måluppfyllelsen ökat sedan augustiprognosen.

Strategiskt mål	Kommer att uppfyllas/ är uppfyllt	Arbete pågår/ målsättning håller	Summa
Strategiska förutsättningar	2 (2)	2(2)	4
I Kungälv finns arbete åt alla	1(1)	0(0)	1
Attraktivt boende	0(0)	2(2)	2

Minskad segregation	2(1)	1(2)	3
Minskad miljö och klimatpåverkan	1 (2)	2(1)	3
Gör rätt från början – investera i barn och unga	3(1)	0(2)	3
Summa:	9(7)	7(9)	16

Med ledning av vad som framkommer i årsredovisningen har vi ingen avvikande uppfattning gällande Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen.

Kommunstyrelsen gör även en sammanfattande bedömning avseende god ekonomisk hushållning. Kommunen når inte fullt upp till de finansiella målen. Kommunstyrelsen med sin förvaltning redovisar god måluppfyllelse i relation till de strategiska mål kommunfullmäktige angett.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Nytt är att årsredovisningen innehåller ett avsnitt benämnt ”Kommunens fem nämnder”. Här anges respektive nämnds uppgift och kort vad som skett under året.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen inte uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Resultaträkningen ger inte en rättvisande bild av årets resultat.

Avvikelsen från god sed beror på fullfonderingsmodell avseende pensionsredovisningen, vilket medför ett resultatfel av väsentlig betydelse (44,4 mnkr). Vår bedömning är att detta resultatfel är väsentligt varför årsredovisningen bör rättas.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Inga åtgärder har påverkat resultat- eller balansräkning under 2015, vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas. Under året har kommunen vidtagit inledande åtgärder för att förbereda och anpassa sin redovisning till detta krav. Införandet kommer att ske succesivt under 2016 med målet att vara helt genomfört 2017.

Vi bedömer att resultaträkningen för övrigt uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Nedan följer några iakttagelser kring bokslut 2015.

- Skatter och fastighetsavgift har beräknats enligt gällande prognos per december från Sveriges kommuner och landsting.
- Under året har kommunen erhållit 15,9 mnkr i återbetalning av AFA-medel. Beloppet är korrekt redovisat som en jämförelsestörande post.
- I december månad erhöll kommunen 6,6 mnkr i extra statsbidrag för flyktningmottagande. Bidraget har huvudsakligen periodiserats till år 2016, vilket är i enlighet med gällande rekommendationer. 0,5 mnkr har resultatförts på 2015.
- Under året har kommunen erhållit 3,2 mnkr i bidrag för kompensation för höjda sociala avgifter för unga. Bidraget är korrekt bokfört som ett generellt bidrag.
- Realisationsvinster om 13,5 mnkr ingår i årets resultat.
- En periodiseringskontroll visar på några felaktigheter, men inga belopp av väsentlig betydelse. Vi bedömer dock att rutinen bör ses över.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt inte ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital. Vår bedömning baseras på vald modell för pensionsredovisning, vilken inte är förenlig med KRL.

Se ovan avseende avvikelse gentemot krav på komponentavskrivning. Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna i övrigt är fullständigt redovisade, existerar, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Nedan återfinns några iakttagelser från vår granskning;

- Avsättningar för pensioner redovisas inte i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998 skall redovisas som en ansvarsförbindelse.
- Komponentavskrivning tillämpas inte.
- Avsättning för återställning av deponi redovisas om 2,9 mnkr. Ett återställande beräknas vara klart 2017 till en kostnad om totalt 10 mnkr.

- Avsättningar för bidrag till statlig infrastruktur redovisas om 227,5 mnkr. Upplösning av bidragen sker över 25 år vilket är förenligt med KRL. Avtal finns tecknade med Trafikverket varvid Kungälv kommun skall bekosta ombyggnation för flera olika objekt i kommunen, bland annat cykelvägar.
- Kommunens exploateringsredovisning avviker från vad som anges i RKR: s rekommendationer samt vägledning för redovisning av kommunal markexploatering följs inte heller
- Kommunen redovisar ingen finansiell leasing. Kommunen hyr exempelvis Mimers Hus av extern part. Kontraktet löper i ungefär 15 år ytterligare.
- Eget kapital har justerats med 15,7 mnkr på grund av ändrad redovisning av renhållnings- och VA-verksamhetens resultatutjämningsfonder. Beloppet är överfört till förutbetalda intäkter.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Utbetalningen om 138 mnkr – till Skandia avseende inlösen av pension borde kommenteras. Kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Sammanhållen förvaltningsberättelse upprättas inte. Koncernmässiga övervärden skrivs av över 30 år. Ingen justering för olikheter i redovisningsprinciper har skett. Ett av dotterbolagen (Bagahus AB) redovisar inte enligt K3-regelverk. Avvikelsen påverkar dock inte den sammanställda redovisningen.

Särskilda upplysningar lämnas inte om koncernbidrag, fordringar och skulder, försäljning inom koncernen samt utdelningar.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

Avvikelser från gällande rekommendationer redovisas öppet i årsredovisningen under rubriken ”redovisningsprinciper”.

- Kommunal redovisningslag (KRL) 5 kap 4 § avseende redovisning av pensioner. Fullfonderingsmodell tillämpas istället för den lagstadgade blandmodellen. Beslut att tillämpa fullfonderingsmodellen har fattats av fullmäktige inför bokslut 2006. Avvikelsen från KRL redovisas öppet i årsredovisningen liksom resultateffekten.

- Rådet för kommunal redovisning (RKR) 11.4 avseende redovisning av materiella anläggningstillgångar. Tillgångar som har uppförts i samband med exploatering redovisas inte omedelbart som tillgång i kommunens balansräkning. Balansering sker av inkomster och utgifter i samband med exploatering vilket inte är förenligt med god redovisningssed. RKR: s vägledning för redovisning av kommunal markexploatering följs inte heller. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningens avsnitt ”Redovisningsprinciper”.
- Rådet för kommunal redovisning (RKR) 11.4 avseende redovisning av materiella anläggningstillgångar gällande komponentredovisning. Enligt uppgift kommer komponentredovisning att införas succesivt först år 2016 jämfört med god sed som anger krav från och med år 2014. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningens avsnitt ”Redovisningsprinciper. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.-
- RKR:s rekommendation nummer 13.1 avseende redovisning av leasing och hyresavtal. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningens avsnitt ”Redovisningsprinciper”.
- RKR:s rekommendation nummer 18 avseende redovisning av intäkter till följd av att intäkter från exploatering inte fortlöpande resultatförs.
- RKR:s rekommendation nr 21 avseende redovisning av derivat och säkringsredovisning. Kungälv:s kommun arbetar med säkring mot ränteförändringar (derivat), säkring av elpris (derivat) samt säkring mot valutaförändringar i samband med el-handel (derivat). En beskrivning av vilken påverkan säkringsinstrumenten har haft på kommunens resultaträkning redovisas endast för derivat hänförliga till räntesäkring bland tilläggsupplysningarna. Upplysning om marknadsvärde för samtliga derivat skall även lämnas enligt RKR 20 – Finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Vår samlade bedömning är att ovanstående avvikelser från gällande lagstiftning och rekommendationer redovisas på ett öppet sätt i årsredovisningen. Fullständig information i enlighet med avstegsregeln i KRL 1 kap 3 § lämnas dock inte. Vi bedömer dock att redovisningen avseende fullfonderingsmodellen ger en ej rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning och resultat. Vi rekommenderar att rättelse sker innan årsredovisningen tillställs kommunfullmäktige. Kommunens avvikelse avseende komponentsavskrivningar gör även att det finns betydande osäkerheter i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.

2016-03-24

Inger Andersson
Projektledare

Fredrik Carlsson
Uppdragsledare